

Załącznik Nr 5
do Zarządzenia Nr 10/2010
Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora
Inspekcji Handlowej w Gdańsku
z dnia 31.12.2010r.

Procedura Zarządzania Ryzykiem w Wojewódzkim Inspektoracie Inspekcji Handlowej w Gdańsku.

§1

Celem procedury zarządzania ryzykiem jest zapewnienie mechanizmów identyfikowania wszystkich ryzyk zagrażających realizacji celów i zadań Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Gdańsku w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, określenie skutków ryzyk oraz podejmowania adekwatnych środków w celu ich eliminacji lub ograniczenia ryzyk do akceptowalnego poziomu.

I

Słowniczek pojęć w procedurze zarządzania ryzykiem

§2

Ileokroć w procedurze jest mowa:

- 1) **Inspektoracie** - należy przez to rozumieć Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Gdańsku,
- 2) **Komórkach organizacyjnych** - należy przez to rozumieć: Delegaturę w Słupsku, wydziały, zespół kontroli oraz samodzielne stanowisko pracy,
- 3) **Kierownikach komórek organizacyjnych** - należy przez to rozumieć: naczelników wydziałów, Dyrektora Delegatury, st. specjalistę ds. kontroli i koordynacji pracy zespołu kontroli w Delegaturze w Słupsku oraz osoby zajmujące samodzielne stanowiska pracy,
- 4) **Ryzyku** - należy przez to rozumieć prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń negatywnych, które mogą mieć wpływ na realizację założonych celów i zadań

Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Gdańsku lub powodują odchylenia od oczekiwanych stanów. Jest to kombinacja prawdopodobieństwa i oddziaływania (skutku), przy uwzględnieniu postrzeganego znaczenia (istotności). Ryzyko odnosi się zawsze do przyszłych zdarzeń (pewnych lub niepewnych). Stopień prawdopodobieństwa szacowany jest w oparciu o przeszłe zdarzenia przy założeniu, że w przyszłości nie zaistnieją w danych obszarze znaczące zmiany,

- 5) **Czynniku ryzyka** - należy przez to rozumieć okoliczności, stan prawny, stan faktyczny które mogą wywoływać ryzyko wystąpienia nieprawidłowości,
- 6) **Właścicielu ryzyka** - należy przez to rozumieć osobę odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem;
- 7) **Istotności ryzyka** - należy przez to rozumieć iloczyn wpływu ryzyka i prawdopodobieństwa jego ziszczenia się np. ryzyko poważne, umiarkowane, nieznaczne;
- 8) **Wpływie ryzyka** - należy przez to rozumieć przewidywane skutki dla **realizowania zadań** i osiągnięcia celów spowodowane przez zdarzenie objęte ryzykiem;
- 9) **Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka** - należy przez to rozumieć prognozowaną możliwość wystąpienia zdarzenia mającego negatywny wpływ na osiągnięcie celu i/lub realizację zadania;
- 10) **Mechanizmach kontrolnych** - należy przez to rozumieć stosowane w Inspektoracie elementy systemu zarządzania określone przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego oraz akty prawa wewnętrznego, w tym zarządzenia Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Gdańsku, procedury i przyjęte sposoby działania np. polecenia służbowe oraz inne dokumenty itp.: mające ograniczyć prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka lub zniwelować jego skutki;
- 11) **Akceptowalnym poziomie ryzyka** - należy przez to rozumieć ustalony poziom istotności przy którym nie jest wymagane podejmowanie działań przeciwdziałających ryzyku;
- 12) **Ryzyku nieakceptowalnym** - należy przez to rozumieć ryzyko, które wymaga ustalenia i podjęcia działań ograniczających je do poziomu ryzyka akceptowalnego poprzez zmniejszenie jego wpływu lub prawdopodobieństwa ziszczenia się (przeciwdziałanie ryzyku);

- 13) **Reakcji na ryzyko** - należy przez to rozumieć sposób postępowania z ryzykiem, który powinien uwzględniać akceptowalny poziom ryzyka oraz relacje kosztów podjęcia działań przeciwdziałających, które stanowiłyby odpowiedź na ryzyko,
- 14) **Macierzy (matrycy ryzyka)** - dokument odzwierciedlający ocenę skutków i prawdopodobieństwa zaistnienia ryzyka,
- 15) **Analizie ryzyka** - należy przez to rozumieć proces złożonych z identyfikacji ryzyka, opisu ryzyka oraz pomiaru ryzyka w odniesieniu do jego oddziaływania, jeśli ryzyko wystąpi oraz prawdopodobieństwa wystąpienia tego ryzyka,
- 16) **Zarządzaniu ryzykiem** - należy przez to rozumieć system metod i działań zmierzających do obniżenia ryzyka do poziomu akceptowalnego, przy uwzględnieniu kosztów działań oraz zabezpieczenia się w racjonalny sposób przed jego skutkami, obejmuje identyfikowanie i ocenę ryzyka oraz reagowanie na nie. Proces zarządzania ryzykiem obejmuje ryzyko występujące we wszystkich procesach decyzyjnych i każdy szczebel zarządzania ryzykiem,
- 17) **Tolerowaniu ryzyka (akceptacji ryzyka)** - należy przez to rozumieć świadomą decyzję właściciela ryzyka, w której decyduje się podjąć działania pomimo występującego ryzyka,
- 18) **Działaniach korygujących** - rozumie się przez to działania podejmowane w celu ograniczenia możliwości ponownego wystąpienia ryzyka,
- 19) **Koordinatorze ds. zarządzania ryzykiem** - rozumie się przez to Naczelnika Wydział Prawno - Organizacyjnego.

II

Cele procedury zarządzania ryzykiem w Wojewódzkim Inspektoracie Inspekcji Handlowej w Gdańsku

§3

1. Celem wdrożenia procedury zarządzania ryzykiem w Wojewódzkim Inspektoracie Inspekcji Handlowej w Gdańsku jest wsparcie kierownictwa Inspektoratu i pozostałych pracowników w procesie zarządzania ryzykiem, w szczególności poprzez wprowadzenie jednolitych zasad identyfikacji, analizy i oceny ryzyka oraz ustalenie akceptowalnego poziomu ryzyka, określenie zasad

monitorowania i postępowania z ryzykiem oraz oceny systemu zarządzania ryzykiem.

2. Celem zarządzania ryzykiem w odniesieniu do zadań Inspekcji Handlowej w Gdańsku jest:
 - a) zwiększenie efektywności zarządzania Inspektoratu,
 - b) lepsze wykorzystania zasobów Inspektoratu,
 - c) poprawa wyników działalności kontrolnej,
 - d) dostosowania się do nowych wymogów prawnych,
 - e) zapobieganie ryzyku utraty dobrego wizerunku Inspektoratu jako instytucji zaufania publicznego,
 - f) wyeliminowania nieetycznych zachowań, poprawa relacji międzyludzkich.

III

Zakres podmiotowy procedury zarządzania ryzykiem

§4

1. Zarządzanie ryzykiem to proces ciągły (powtarzalny) realizowany przez kierownictwo i pracowników Inspektoratu, który nastawiony jest na identyfikację potencjalnych zdarzeń, mających wpływ na realizację celów i/lub zadań Inspekcji Handlowej w Gdańsku w sposób zgodny z prawem, efektywny i skuteczny. Proces ten umożliwia podejmowanie adekwatnych środków zapobiegawczych w celu eliminacji lub ograniczenia prawdopodobieństwa ich wystąpienia lub potencjalnych skutków. Nie jest ani możliwe, ani celowe zredukowanie ryzyka do zera. Istotne jest jednak, aby decyzje podejmowane w Inspektoracie uwzględniały ryzyko na możliwym do zaakceptowania poziomie.
2. Odpowiedzialność z tytułu zarządzania ryzykiem, jako nieodłączny element systemu kontroli zarządczej, spoczywa na kierownictwie Inspektoratu, w tym na kierownikach komórek organizacyjnych.
3. Kierownicy komórek organizacyjnych opowiadają za:
 - 1) identyfikację i analizę ryzyk związanych z realizacją wyznaczonych im celów i zadań,
 - 2) przeprowadzanie oceny istotności zidentyfikowanych ryzyk,

- 3) określenie sposobu postępowania w odniesieniu do poszczególnych ryzyk,
 - 4) wdrożenie działań zapobiegawczych w stosunku do zidentyfikowanych ryzyk oraz bieżące monitorowanie ich skuteczności i adekwatności.
4. W procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą wszyscy pracownicy Inspektoratu. Istotne jest jednak aby wszystkie ryzyka miały określonego właściciela, który jest odpowiedzialny za zapewnienie, że ryzyko jest zarządzane i monitorowane.

IV

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

§5

1. Zadania związane z koordynacją systemu zarządzania ryzykiem w Inspektoracie są realizowane przez Naczelnika Wydz. PO
2. Kierownicy komórek organizacyjnych zobowiązani są do współpracy z Naczelnikiem Wydz. PO w identyfikacji w poszczególnych kategoriach (obszarach) ryzyka w odniesieniu do celów i zadań realizowanych przez te komórki oraz identyfikacji ryzyk:
 - 1) oceny zidentyfikowanego ryzyka,
 - 2) ustalenia metody przeciwdziałania ryzyku i podejmowania działań mających na celu zmniejszenie nieakceptowalnego poziomu ryzyka,
 - 3) monitorowania przyjętych działań i dokonywania zmian,
 - 4) składania sprawozdań kwartalnych do 10-ego następnego miesiąca oraz rocznego do końca lutego każdego roku kalendarzowego wg wzoru określonego w załącznikach nr 3 i 4.

V

Identyfikacja ryzyka

§6

1. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu ryzyka zagrażającego celom i zadaniom wyszczególnionym w budżecie zadaniowym, planach działalności kontrolnej oraz konkretnych programach kontrolnych, planach szkoleniowych, kontroli wewnętrznej, projektach i innym zadaniach realizowanych przez komórki organizacyjne w toku bieżącej działalności.
2. Identyfikując ryzyko należy przeanalizować zagrożenia związane z osiągnięciem celów i realizowaniem zadań wraz z ich wewnętrznymi i zewnętrznymi przyczynami oraz możliwymi wariantami rozwoju zdarzeń.
3. W przypadku korekty budżetu zadaniowego lub zmiany celów i zadań wyszczególnionych w budżecie zadaniowym oraz w przypadkach istotnej zmiany warunków, w których funkcjonuje właściciel ryzyka dokonuje ponownej identyfikacji ryzyka i oceny.
4. Identyfikacja ryzyka prowadzona jest we wszystkich komórkach organizacyjnych Inspektoratu.
5. Ustala się następujące kategorie ryzyka:
 - 1) ryzyko finansowe,
 - 2) ryzyko dotyczące zasobów ludzkich,
 - 3) ryzyko działalności,
 - 4) ryzyko zewnętrzne.
6. Przykłady ryzyka występującego w ramach poszczególnych kategorii przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszej procedury.

VI

Analiza i ocena ryzyka

§7

1. Każde zidentyfikowane ryzyko podlega ocenie (analizie) służącej określeniu wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka, a następnie na ustaleniu jego istotności.
2. Określenie **wpływu ryzyka** polega na ustaleniu przewidywanych skutków, jakie będzie miało wystąpienie ryzyka dla realizacji zadań lub osiągnięcia celów.
3. Określenie **prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka** polega na ustaleniu przewidywalnej częstotliwości występowania zdarzenia objętego ryzykiem w trakcie roku. Do określenia prawdopodobieństwa stosowany jest opis jakościowy ryzyka przy zastosowaniu skali ocen: wysokie, średnie, niskie.
4. Podczas określania wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka stosowane są zasady zawarte w załączniku Nr 2 do procedury.
5. W oparciu o dokonaną ocenę ustala się następujące poziomy istotności ryzyka zgodnie z macierzą istotności ryzyka, tj.:
 - 1) **ryzyko poważne** - jest to ryzyko o wysokim wpływie oraz wysokim lub średnim prawdopodobieństwie oraz średnim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie - wpływ na organizację od 6 do 9 pkt,
 - 2) **ryzyko umiarkowane** - jest to ryzyko o wysokim wpływie i niskim prawdopodobieństwie, ryzyko o średnim wpływie oraz średnim lub niskim prawdopodobieństwie, a także ryzyko o niskim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie - wpływ na organizację od 3 do 5 pkt,
 - 3) **ryzyko nieznaczne** - jest to ryzyko o niskim wpływie i średnim prawdopodobieństwie lub średnim wpływie i niskim prawdopodobieństwie, a także ryzyko o niskim wpływie i niskim prawdopodobieństwie wpływu na organizację - od 1 do 2 pkt.
6. Ryzykiem akceptowalnym w Inspektoracie jest ryzyko nieznaczne.
7. Ryzykiem nieakceptowanym w Inspektoracie jest ryzyko poważne lub umiarkowane, które wymaga podjęcia działań w celu zmniejszenia ryzyka do akceptowalnego poziomu lub eliminacji ryzyka.

8. Na podstawie przeprowadzonej oceny należy dokonać hierarchizacji ryzyk, umieszczając w sprawozdaniu rocznym informację na temat zidentyfikowanych ryzyk, analizy ryzyk, wdrażanych środków naprawczych, kolejności ryzyka odpowiadającej ich poziomowi istotności od najwyższego do najniższego.

VII

Postępowanie z ryzykiem

§8

1. Właściciel ryzyka po przeprowadzeniu analizy prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka i ewentualnych jego skutków, w stosunku do każdego ryzyka przekraczającego poziom akceptowalny, planuje dalsze działania zapobiegawcze.
2. W Inspektoracie przyjmuje się następujące sposoby postępowania z ryzykiem:
 - 1) tolerowanie ryzyka - w przypadku, gdy istnieją określone trudności w przeciwdziałaniu ryzykom, a także, gdy koszty podjętych działań mogą przekroczyć przewidywane korzyści,
 - 2) zapobieganie ryzyku - poprzez działania pozwalające na ograniczenie ryzyka do akceptowalnego poziomu np. dzięki wzmocnieniu kontroli wewnętrznej (poprzez wytyczne, procedury) wbudowane w realizowane procesy.

VIII

Rejestracja ryzyka

§9

1. Na podstawie dokonanej identyfikacji i oceny ryzyka oraz określenia metody przeciwdziałania ryzyku kierownicy komórek organizacyjnych wypełniają „Arkusze identyfikacji, oceny oraz określenia metody przeciwdziałania ryzyku...” wg wzoru zamieszczonego w załączniku Nr 3 do procedury.
2. W arkuszach wykazywane są wszystkie zidentyfikowane ryzyka, natomiast dla ryzyka przekraczającego akceptowalny poziom (ryzyko poważne i

umiarkowane) należy podać planowane metody zapobiegania lub ograniczenia ryzyka do akceptowalnego poziomu.

3. Kierownicy komórek organizacyjnych zapewniają skuteczność stosownych metod przeciwdziałania ryzyku ustalonych w arkuszach.
4. Na podstawie złożonych przez komórki organizacyjne sprawozdań sporządza się roczną „Analizę stanu ryzyk w Inspektoracie” w terminie do końca lutego każdego roku kalendarzowego, za rok ubiegły.
5. Wyniki analizy wykorzystane są do poprawy efektywności zarządzania ryzykiem oraz usprawnienia systemu kontroli wewnętrznej.

IX

Monitorowanie ryzyka

§10

1. W Inspektoracie proces monitorowania ryzyka jest procesem ciągłym realizowanym przez kierownictwo Inspektoratu na każdym szczeblu zarządzania, co pozwala na podejmowanie decyzji w odpowiednim czasie.
2. Kierownictwo wspiera wszelkie działania pracowników Inspektoratu przyjmujących odpowiedzialność za ryzyko.
3. Kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych prowadzą monitoring funkcjonowania mechanizmów kontrolnych pod kątem ich adekwatności i skuteczności.

X

Wykonanie procedury

§11

1. Wykonanie postanowień procedury powierza się kierownikom komórek organizacyjnych.
2. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Naczelnikowi Wydz. PO.
3. Procedura zarządzania ryzykiem wchodzi w życie z dniem 15.06.2015r.

WOJEWÓDZKI INSPEKTOR
INSPEKЦИИ HANDLOWEJ
W GDANSKU
Elżbieta Łobacz